

Sygn. akt V CNP 13/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 grudnia 2021 r.

skargi M. J.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III Ca [...]

wydanego w sprawie z powództwa M. J.

przeciwko Z. S.

o zapłatę,

1) odrzuca skargę

**2) zasądza od powoda M. J. na rzecz pozwanego Z. S. kwotę
1.800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację powoda M. J. od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w T. z dnia 20 października 2016 r. i oddalił apelację pozwanego Z. S. od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 13 czerwca 2019 r., utrzymującego w mocy wyrok zaoczny.

Od wyroku tego powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zarzucając, że narusza on art. 361 § 2 k.c., art. 455 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 471 k.c. W dalszej kolejności skarżący stwierdził, że

wyrok Sądu drugiej instancji jest niezgodny z wyżej wskazanymi przepisami, a jego skarga jest oczywiście uzasadniona.

Pozwany w odpowiedzi na skargę wniósł o jej odrzucenie i zasądzenie kosztów postępowania wywołanych wniesieniem skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy i wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie jest dotknięte. Z tego względu jest środkiem wysoce sformalizowanym (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, niepubl., z dnia 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, niepubl., z dnia 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, niepubl., i z dnia 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, niepubl.). Jej celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.).

Zgodnie z 424⁵ § 1 k.p.c. skarga powinna zawierać oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego i jego funkcję, wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, wobec czego skarga niespełniająca któregokolwiek z nich

dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine*.

Skarga powoda – jak trafnie dostrzeżono w odpowiedzi na skargę – nie spełnia części tych wymogów.

Po pierwsze, nie wskazano w niej zakresu zaskarżenia, skarżący nie podał bowiem czy wyrok zaskarża w całości czy w części (art. 424⁵ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Po drugie, w skardze nie złożono wniosku o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 6 k.p.c.), wskazując jedynie treść przepisów z którymi wyrok jest niezgodny, które powielają podstawy skargi. O nierozpoznaniu przez skarżącego istoty skargi, świadczy również wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, odwołujący się do jej oczywistej zasadności, co stanowi przesłankę przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, a nie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W przypadku skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem, przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c. nie znajdują zastosowania, a Sąd Najwyższy odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania tylko wtedy, gdy jest ona oczywiście bezzasadna (art. 424⁹ k.p.c.).

Po trzecie, nie zostało także spełnione wymaganie konstrukcyjne wynikające z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Jest ono bowiem zrealizowane wtedy, gdy skarżący przedstawi wyodrębniony wywód prawny, w którym wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia, będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki zdolne uwiarygodnić powstanie szkody (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., V CNP 37/16, niepubl. I z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl.). Nieuwzględnienie powództwa nie może być identyfikowane z wyrządzeniem szkody. Nieuzyskanie przez stronę żądanej w postępowaniu sądowym ochrony prawnej nie zawsze bowiem będzie prowadzić do powstania uszczerbku majątkowego. Poniesienie takiego uszczerbku w związku z oddaleniem powództwa strona powinna wykazać (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016r., IV CNP 2/16, niepubl., z dnia 14 kwietnia 2016 r., III CNP 2/16, niepubl., z dnia 20 listopada 2015 r., III CNP 20/15, niepubl., z dnia 10 grudnia 2010 r., III CKN 48/10, Biul. Sądu

Najwyższego IC 2011/10/51, z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110, i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05, niepubl.).

Tak rozumianego obowiązku skarżący nie spełnił. Poprzestał bowiem na ogólnych stwierdzeniach o poniesieniu szkody wskazując lakonicznie, że „został pozbawiony prawa do naprawienia całości szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym oraz ukrywaniem się sprawcy przez 17 lat przed wymiarem sprawiedliwości”. Do skargi nie załączono żadnych dowodów uprawdopodobniających doznanie przez powoda szkody pozostającej w związku przyczynowym z wydanym orzeczeniem.

Ponadto podstawą konstrukcji uprawdopodobnienia szkody - nie mogą być okoliczności nie znajdujące uzasadnienia w podstawie faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym skargą jest związany (art. 424¹² w zw. z art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Wynika z niej, że powód nie skorzystał z możliwości wniesienia sprawy na drogę postępowania cywilnego w okresie zawieszenia postępowania karnego, w tym wnioskowania o ustanowienie kuratora dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu (art. 144 § 1 k.p.c.), celem skutecznego doręczenia pozwu kuratorowi (art. 144 § 3 k.p.c.), a odpis pozwu pozwanemu od którego dochodzono świadczenia – o którym mowa w art. 455 § 1 k.p.c. – został doręczony dopiero 22 sierpnia 2016 r. W konsekwencji lakoniczny wywód skarżącego dotyczący analizowanej przesłanki konstrukcyjnej skargi, w żaden sposób nie pozwala zidentyfikować rzeczywistej szkody, która ma się wiązać z wydaniem zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Ubocznie dostrzeżenia wymaga, w związku z szerokim wywodem skarżącego dotyczącym możliwości wzruszenia wyroku w drodze innych środków prawnych (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.), że możliwość wniesienia skargi nadzwyczajnej - zgodnie z aktualnym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wiążącym Sąd w niniejszej sprawie - nie stanowi przeszkody do skorzystania ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna - z dnia 15 października 2020 r., III CZP 4/20, OSNP 2021, nr 5, poz. 48).

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania wywołanych wniesieniem skargi Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. oraz § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800 ze zm.).